

Napomene

PREDGOVOR

1. Institute of Military History, 21. jan. 1993, citirano u Erickson, „Red Army battlefield performance“, str. 244.
2. Dobronjin Ščerbakovu, 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 81.

PRVO POGLAVLJE

1. Berezchkov, In diplomatischer Mission bei Hitler, str. 63.
2. Maslennikov, RGVA, 38652/1/58.
3. Berezchkov, op. cit, str. 64.
4. Citirano u Andrew and Gordievsky, str. 212.
5. Citirano u Erickson, The Road to Stalingrad, str. 110.
6. Berezchkov, op. cit, str. 65.
7. Andrew and Gordievsky, str. 195.
8. Schmidt, str. 212, 234.
9. Berezchkov, op. cit, str. 67.
10. Schmidt, str. 234-235.
11. Berezchkov, op. cit, str. 67
12. Berezchkov, op. cit, str. 68.

13. Volkogonov, str. 413
14. Gavriellova, razgovor, 22. nov. 1995.
15. Goncharov, razgovor, 23. Nov. 1995.
16. Nefyodova, razgovor, 22. nov. 1995.
17. Grigorev, razgovor, 22. nov. 1995.

DRUGO POGLAVLJE

1. Govor u Rajhstagu od 4. maja 1941, Volkischer Beobachter, 5. maj 1941.
2. Führer Directive No. 21, 18 Dec. 1940.
3. Gefreiter, 24th Pz. Div., interrogation, 12 Aug. 1942, TsAMO 48/453/13, str. 32.
4. BA-MA, RH19 VI/1, str. 129.
5. 'Our optimism .. .', Freytag-Loringhoven, conversation, 23 Oct. 1995
6. IMT ND-447-PS
7. BA-MA, RW4/577
8. Stahlberg, str. 159.
9. Citirano u Messerschmidt, str. 214
10. IMT ND 221-L
11. Hassell, 8 Apr. 1941, str. 173.
12. Citirano u Jürgen Forster, „Motivation and indoctrination in the Wehrmacht, 1933–1945“, u Addison and Calder, str. 270
13. Štab Jedanaeste rmije, 20. nov. 1941, citirano u Klee and Dresden, str. 41-44.
14. Paulus, 21 July 1951, „Das Verhalten der Generalität unter Hitler“, BA-MA, N372/9, str. 1
- 15 Edgar Klaus, str. 36, i Beitrage zur Geschichte der 60. Infanterie Division (mot.), ts, MGFA-P, 1979, str. 3.
16. Kroll, razgovor, 6. maj 1996.
17. Kageneck, razgovor, 24. okt. 1995.
18. Dr Alois Beck, OStA-AdR 522

19. Razgovor s anonimnim veteranom, 16. maj 1996.
20. Theo Schulte, „The German soldier in occupied Russia“, u Addison and Calder, str. 279
21. Dohna-Schlobitten, str. 213-214 i razgovor, 16. okt. 1995.
22. RGVA, 38652/1/8
23. Col. I. T. Starinov, „The frontier aflame“, u Bialer, str. 225.
24. Schmidt, str. 233.
25. Citirano u Domarus, vol. II, str. 1.731 .
25. Volkischer Beobachter, 28. juni 1941.

TREĆE POGLAVLJE

1. Starinov, op. cit, u Bialer, str. 222.
2. Erich von Manstein, Lost Victories, str. 187.
3. 4. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 48.
4. Erickson, The Road to Stalingrad, str. 121.
5. Erickson, „The development of Soviet military doctrine“, str. 7.
6. Zarobljeni dokument, APRF 3/58/451
7. Starinov, op. cit, u Bialer, str. 237.
8. APRF, 45/1/478
9. TsMVS
10. APRF, 3/58/451
11. Gavrielova, razgovor, 22. nov. 1995.
12. Grossman, Life and Fate, str. 34.
13. TsMVS
14. Citirano u N. D. Dyatlenko, ms.
15. Erenburgova zbirka, RGALI 1204/2/3453
16. Sommerfeldt, str. 95-96.
17. Malaparte, str. 61.

ČETVRTO POGLAVLJE

1. 12. avg. 1941, citirano u Messenger, str. 150.
2. Gottfried von Bismarck, ms.

3. Podewils, str. 32.
4. Pismo, 11. okt. 1941, citirano u Paulus, str. 144.
5. Pismo gen. ppuk Himera, 2. okt. 1941, citirano u Paulus, str. 143.
6. Citirano u Volkogonov, str. 422.
7. Werth, The Year of Stalingrad, str. 104.
8. Ulko, razgovor, 22. nov. 1995.
9. Werth, Russia at War, str. 246
10. Erickson, The Road to Stalingrad, str. 258.
11. Gen. d. Pz. Tr. Rudolf Schmidt, XXXIX Panzer Corps, 13. nov. 1941, citirano u Paulus, str. 145.
12. Citirano u Bartov, Hitler's Army, str. 41
13. Meljnikov Beriji, 25. sept. 1943, TsKhIDK, 451P/2/6
14. Hitler, citirano u Seydlitz, str. 114.
15. Pabst, str. 54.
16. Nemačka oznaka: W 283/11.41c, 28. nov. 1941, RTsKhIDNI 17/125/96
17. Citirano u Volkogonov, str. 456.
18. Naređenje pod naslovom „Samoubistvo i pokušaj samoubistva od 17. jan. 1942, TsAMO 48/453/21, str. 29.
19. TsAMO 206/294/48, str. 468
20. TsAMO 206/294/48, str. 346
21. TsAMO 206/294/48, str. 471-474.
22. Rajhenau 21. korpusu, 25. dec. 1941, 01348/41, RTsKhIDNI 17/125/96
23. TsAMO 206/294/12, str. 17-19

PETO POGLAVLJE

1. Citirano u Messenger, str. 61.
2. Kageneck, razgovor, 24. okt. 1995.
3. Pismo od 11. feb. 1942, citirano u Paulus, str. 164.
4. VOTsDNI 113/14/306, citirano u Epifanov, str. 135
5. Citirano u Klee and Dressen (eds.), str.111.

-
6. Preneseno u Heer (ed.), str. 75.
  7. Paget, str. 173.
  8. Citirano u Groscurth, str. 91.
  9. Citirano u Heer, str. 78.
  10. R. W. M. Kempner, SS im Kreuzverhör, Munich, 1964, str. 29.
  11. Citirano u Klee and Dressen (eds.), str. 39.
  12. TsAMO 206/294/48
  13. TsAMO 48/453/21, str. 32.
  14. TsAMO 206/294/48, str. 485.
  15. Ovaj i drugi primeri u BA-MA, N395/10
  16. Kageneck, str. 30.
  17. Kageneck, str. 32-33.
  18. Malaparte, str. 121.
  19. RGASPI 17/125/323 str. 1-4.
  20. BA-MA, N159/4, citirano u Messerschmidt, str. 221-222.
  21. Erickson, The Road to Stalingrad, str. 328.
  22. NKVD report, 4. mart. 1943, TsAMO 226/335/7, str. 364
  23. 29. mart 1942, RTsKhIDNI 17/125/96
  24. 16. mart 1942, RTsKhIDNI 17/125/96
  25. Dr Hans Heinz Schrömbgens, citirano u Schneider-Janessen, str. 136.
  26. p. BA-MA, RW2/v. 151, 152, citirano u de Zayas, str. 181.
  27. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. Okt. 1995.
  28. Bruno Gebele, u Beck, str. 102
  29. Förster, „Evolution and development of German doctrine 1914-1945“, str. 7
  30. Bock diary, 8. maj 1942, citirano u Paulus, str. 176.
  31. Seydlitz, str. 147.
  32. Seydlitz, str. 148.
  33. Kageneck, razgovor, 24. Okt. 1995.
  34. Uffz. Hans Urban, 389th I.D., BA-MA, RW4/v. 264, str. 89.
  35. Rukopis nepotnatog vojnika u Erenburgovoj zbirci, RGALI 1204/2/3453

36. 20. maj 1942, citirano u Paulus, str. 166.

37. 12. juli 1942, citirano u Paulus, str. 168.

ŠESTO POGLAVLJE

1. Paulus, str. 157.

2. Podewils, str. 29.

3. Podewils, str. 47-48.

4. TsAMO 230/586/1, str. 78.

5. Bock diary, 3. juli 1942, Paulus, str. 185.

6. Podewils, str. 47.

7. Kageneck, razgovor, 24. okt. 1995.

8. Strecker, 19. juli 1942, Haller, str. 44.

9. Podewils, str. 44.

10. 5. juli 1942, Bähr and Bähr, str. 137.

11. Bähr and Bähr, str. 139.

12. Cpl Istvan Balogh, dnevnički unos, 24. juli 1942, RTsKhIDNI 17/125/97

13. TsAMO 206/294/47, str. 147.

14. saslušanje Ratenhubera u SMERŠ-u, 28. nov. 1945, Военные архивы России, Но. 1, 1993, str. 357

15. Haider, 23. juli 1942.

16. Citirano u Stahlberg, str. 308.

17. Citirano u Messenger, str. 149.

18. RTsKhIDNI 17/125/97

19. Saslušanje, 26. sept. 1942, TsAMO 206/294/ 47, str. 561.

20. RTsKhIDNI 17/125/97

21. Mark Axworthy, „The Romanian soldier at the siege of Odesa“, in Addison and Calder, str. 227.

22. RTsKhIDNI 17/125/97

SEDMO POGLAVLJE

1. TsAMO 3/11 556/9, Volkogonov, str 459.

2. Naredba 270 od 16. avg. 1941, TsAMO 298/2526/5a, citirano u Volkogonov, str. 427.
3. 16. avg. 1942, TsAMO 48/486/28, str. 8.
4. RTsKhLDNI 17/43/1774
5. Žukov Staljinu, citirano u Volkogonov, str. 469.
6. Erickson, „Red Army battlefield performance“, u Addison and Calder, str. 236.
7. TsAMO 48/486/28, str. 15.
8. Dobronjin Ščerbakovu, 29. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 315.
9. Николай Филин, „Как и почему я был агентом СМЕРШ“, Вечерняя Москва, 25. nov. 1995.
10. Erenburgova zbirka, RGALI 1284/2/3466
11. Naređenje Druge oklopne armije, 9. feb. 1942, RTsKhLDNI 17/125/96
12. 10. avg. 1942, TsAMO 48/453/13, str. 10.
13. TsAMO 48/453/13, str. 4-7.
14. Pismo, 9. juli 1942, citirano u Haller, str. 192; Groscurth, str. 527.
15. Gefr. H. S., 389th I.D., 10. avg. 1942, BZG-S
16. BA-MA, RH27-16/42
17. Dr Günther Diez, citirano u Schneider- Janessen, str. 130.
18. 19. juli 1942, TsAMO 206/294/48, str. 485
19. TsAMO 48/486/28, str. 15.
20. Podewils, str. 98.
21. 31. juli 1942, TsAMO 206/294/47, str. 251.
22. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
23. Simonov, Разные дни войны, str. 180.
24. 2, 3, 5 i 6. avg. 1942, TsAMO 206/294/ 48, str. 486.
25. Serman, razgovor, 7. nov. 1995.
26. BA-MA, RH27-16/42
27. Behr, razgovor, 25. okt. 1995.
28. Dohna-Schlobitten, razgovor, 16. okt. 1995.

29. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
30. Podewils, str. 85.
31. Metelmann, razgovor, 12. apr. 1996.
32. Seydlitz, str. 158.
33. Citirano u Paulus, str. 187.
34. Podewils, str. 95.
35. Tsygankov, razgovor, 22. nov. 1995.
36. Sold. H. R, 9. avg. 1942, 389th I.D., BZG-S
37. 24. sept. 1942, TsAMO 62/335/7
38. Gefr. W. V, 9. avg. 1942, 305th I.D., BZG-S
39. Sold. B. B., 389th I.D., 14. avg. 1942, BZG-S
40. RTsKhIDNI 17/43/1773
41. Nefyodova and Grebennikova, razgovori, 23. nov. 1995.
42. Albert, razgovor, 23. nov. 1995.
43. RTsKhIDNI 17/43/1774
44. RTsKhIDNI 17/43/1774
45. Dobronjin Ščerbakovu, 18. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 240.
46. RTsKhIDNI 17/43/1774
47. RTsKhIDNI 17/43/1774
48. Lazarev, conversation, 13 Nov. 1995
49. TsAMO 206/294/48, str. 485.

OSMO POGLAVLJE

1. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
2. Rihthofenov dnevnik, 20. avg. 1942, Paulus, str. 188.
3. Rihthofenov dnevnik, 20. avg. 1942, Paulus, str. 188.
4. Podewils, str. 107.
5. BA-MA, RH27-16/42
6. BA-MA, RH20-6/216
7. Gavrielova, razgovor, 22. nov. 1995.
8. Nekrassov, str. 82

-
9. Grigorev, razgovor, 22. nov. 1995.
  10. Nefyodova, razgovor, 22. nov. 1995.
  11. Goncharov, razgovor, 23.nov. 1995.
  12. Plocher, str. 231.
  13. Goncharov, razgovor, 23.nov. 1995.
  14. BA-MA, RH27-16/42
  15. Albert, razgovor, 22. nov. 1995.
  16. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
  17. BA-MA, RH27-16/42
  18. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
  19. BA-MA, RH20-6/216
  20. Langsdorff, str. 194.
  21. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
  22. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
  23. Goncharov, razgovor, 22.nov. 1995.
  24. BA-MA, RH27-16/42
  25. BA-MA, RW4/V. 264
  26. TsMVS
  27. RTsKhIDNI 17/43/1773
  28. Gefr. E. R. 16th Pz. Div, 25. avg. 1942, BZG-S
  29. Gefr. B. G, 2. sept. 1942, BZG-S
  30. BA-MA, RH27-16/42
  31. Podewils, str. 117.
  32. Podewils, str. 105.
  33. Gefr. B. G, 24. avg. 1942, BZG-S
  34. Uffz. W. W, 27. avg. 1942, BZG-S
  35. Sold. H.R., 389th I.D, 28. avg. 1942, BZG-S
  36. Rihthofenov dnevnik, Paulus, str. 188.
  37. Strecker, Haller, str. 89.
  38. 26. avg. 1942, TsMVS
  39. Dobronjin Ščerbakovu, 29. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 308.

40. OStA-KA B/1540
41. Dobronjin Ščerbakovu, 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 78.
42. Podewils, str. 119.
43. Einsiedel, str. 12.
44. Uffz. H. T, 71st I.D, 30. avg. 1942, BZG-S
45. Glichov, razgovor, 6. nov. 1995.
46. Volkogonov, str. 461.
47. Erickson, The Road to Stalingrad, str. 384.
48. BA-MA, RH27-16/43
49. V. M. Kovalov, 2. sept. 1942, AMPSB 258/ 4904
50. Glichov, razgovor, 6. nov. 1995.
51. Gefr. B. G., 3. sept. 1942, BZG-S
52. Sold. W. W., 305th I.D, 2. sept. 1942, BZG-S
53. BA-MA, RH20-6/216
54. Pismo, 23. avg. 1942, citirano u Paulus, str. 169.

DEVETO POGLAVLJE

1. Pismo, 3. dec. 1942, Groscurth, str. 530.
2. Haider, 7. sept. 1942, str. 518.
3. Citirano u Domarus, vol. II, str. 1.908.
4. Warlimont, str. 269.
5. Below, str. 315.
6. BA-MA, RH27-16/43
7. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
8. Gefr. O. K, 13. sept. 1942.
9. Сталинское знамя, 8. sept. 1942.
10. Zayas, str. 169.
11. Simonov, Разные дни войны, vol. II, str. 175-176.
12. Chuikov, str. 84.
13. Chuikov, str. 89.
14. Chuikov, str. 93.

15. 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 77-
16. Chuikov, str. 80.
17. BA-MA, RH20-6/216
18. Haider, str. 521.
19. Gefr. H. S, 389th I.D, BZG-S
20. Zhukov, str. 143.
21. BA-MA, RH20-6/216
22. S. D. Lugansky, 'Malenkov', u Bialer, str. 455.
23. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
24. Kidyarov, razgovor, 22. nov. 1995.
25. Anon., 29th I.D. (mot.), 15. sept. 1942, BZG-S
26. 8 Oct. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 77.
27. 8 Oct. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 77.
28. 8 Oct. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 78.
29. Grossman, Life and Fate, str. 35.
30. TsAMO 3/11 556/10, citirano u Volkogonov, str. 474-475.
31. 4. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 48.
32. Max Plakolb, OStA-KA B/1540; Kalb interrogation, TsAMO 48/453/13, str. 70.
33. Herbert Pabst, pisma, citirano u Bähr and Bähr, str. 186-8.
34. Dr Gunther Diez, Schneider-Janessen, str. 130.
35. Kidyarov, razgovor, 22. nov. 1995.
36. BA-MA, RH27-16/42
37. Podewils, str. 115.
38. Herbert Pabst, citirano u Bähr and Bähr, str. 184.
39. AMPSB 22789
40. AMPSB 752-/5.481
41. Dobronjin vojnom savetu Staljingradskog fronta, 3. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 9, 30-32.

DESETO POGLAVLJE

1. Haider, str. 528
2. 19. avg. 1942, Groscurth, str. 548.

3. Dohna-Schlobitten, str. 246-
4. BA-MA, RH20-6/216, str. 51.
5. Citirano u Boelcke, str. 365.
6. 9. avg. 1942, Groscurth, str. 550.
7. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
8. Goncharov, razgovor, 25. nov. 1995.
9. Forster, „Evolution and development of German doctrine“, str 2.
10. Strecker, Haller, str. 90.
11. Lt Anselm Radbruch, pismo, 26. sept. 1942, Bähr and Bähr, str. 174.
12. Max Plakolb, OStA-KA B/1540
13. Smirnov, razgovor, 22. nov. 1995.
14. Grosmanova zbirka, RGALI 1710/1/100
15. BA-MA, RH20-6/216, str. 58.
16. Gefr. O. K. Pion. Bt 45, 16. sept. 1942, BZG-S
17. Klaus, str. 20.
18. Sixth Army war diary, 15. nov. 1942, BA-MA, RH20-6/221
19. Tsygankov, razgovor, 22. nov. 1995.
20. Grosmanova zbirka, RGALI 681/2/108
21. Tsygankov, razgovor, 22. nov. 1995.
22. 3. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 10.
23. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
24. TsAMO 48/486/39, str. 21.
25. Tsygankov, razgovor, 22. nov. 1995.
26. Col. Vishnevsky, 17. nov. 1942, AMPSB 602/ 10343
27. Lazar Ilich Lazarev, razgovor, 13. nov. 1995.
28. RTsKhIDNI 17/43/1773
29. Gavriellova, razgovor, 22. nov. 1995.
30. TsMVS
31. Sterman, razgovor, 7. nov. 1995.
32. Professor Krimskaya, citirano u Schneider- Janessen, str. 134

-
33. Grosmanova zbirka, RGALI 1710/1/100
  34. Dobronjin Ščerbakovu, 28. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 297-298.
  35. 4. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 47.
  36. Yekaterina Petlyuk, John Erickson, „Soviet women in war“, u Garrard and Garrard (eds.), str 66.
  37. Simonov, Разные дни войны, str. 187.
  38. Maj. V. Velichko, „The 62nd Army“, in USSR, Stalingrad, str. 148.
  39. Nekrassov, str. 82.
  40. Uffz. Hans Urban, BA-MA, RW4/V. 264, str. 89.
  41. Chuikov, str. 167.
  42. Gefr. H. S, 389th I.D., BZG-S
  43. Viktor Kainzer, Jag.-Rgt 54, Stalingradbund Osterreich, maj 1984.
  44. Chuikov, str. 184.
  45. 17. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 216
  46. Citirano u Domarus, vol. II, str. 1.914, 1.916.

POGLAVLJE 11

1. Smirnov, razgovor, 22. nov. 1995.
2. Chuikov, str 223.
3. Сталинское знамя, 4. sept. 1942.
4. 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 74.
5. TsAMO 48/486/24, str. 20.
6. 3. okt. 1942, Dobronjin vojnom savetu Staljingradskog frontaTsAMO 48/486/24, str. 8.
7. BA-MA, RH27-16/43
8. BA-MA, RH27-16/43
9. Uffz. J. Sch, 79th I.D, 22. sept. 1942, BZG-S
10. Dobronjin Ščerbakovu, 21. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 239.

11. 13. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 162; 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 77.
12. 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 77.
13. 26. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 317-318.
14. 16. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 209.
15. 13. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 165.
16. 15. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 201.
17. 13. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 165.
18. 11. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 138-139.
19. 14. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 183.
20. 14. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 185.
21. 15. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 176.
22. 13. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 163.
23. TsAMO 48/486/24, str. 79.
24. 23. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 292.
25. TsAMO 48/486/29, str. 49.
26. 15. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 187.
27. 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 82.
28. 25. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 259.
29. 7. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 106.
30. 18. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 240.
31. 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 82-83.
32. Николай Филин, „Как и почему я был агентом СМЕРШ“, Вечерняя Москва, 25. nov. 1995.
33. TsAMO 48/486/24, str. 162.
34. Dobronjin Ščerbakovu, 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 76; 18. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 236.
35. Citirano u Garrard and Garrard, str. 155.
36. Maj. V. Velichko, „The 62nd Army“, in USSR, Stalingrad, str. 145.
37. Grosmanova zbirka, RGALI 1710/1/100
38. Goncharov, razgovor, 24. nov. 1995.
39. Uffz. H. D, 295th I.D, 6. nov. 1942, BZG-S

-
40. Simonov, 25. sept. 1942, in USSR, Stalingrad, str. 60.
  41. Simonov, 25. sept. 1942, in USSR, Stalingrad, str. 64.
  42. 5. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 63.
  43. VOTsDNI, 113/14/306L, citirano u Epifanov, str. 136.
  44. Saslušanje Mihaila Bulanova, 3. dec. 1943, citirano u Klee and Dressen (eds.), str. 95.
  45. Podewils, str. 131.
  46. Nefyodova, razgovor, 23. nov. 1995.
  47. Goncharov, razgovor, 24. nov. 1995.
  48. Dobronjin vojnom savetu Staljingradkog fronta, 3. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 9, 32
  49. BA-MA Wi ID/33, u Sergei Kudryashov, „The hidden dimension“, u Erickson and Dilks, str. 242.
  50. VOTsDNI, 113/14/306, str. 75-90, Epifanov, str. 153.
  51. TsAMO 62/335/7,48/453/13,206/294/12,206/294/47,206/294/ 48, 226/335/7
  52. Zarobljeno pismo, 16. sept. 1942, TsAMO 48/453/13, str. 36.
  53. TsAMO 48/453/13, str. 75, 46, 48.
  54. 7. avg. 1942, 14th Pz. Div. RTsKhIDNI 17/125/96
  55. RTsKhIDNI 17/125/97
  56. RTsKhIDNI 17/125/97
  57. RTsKhIDNI 17/125/97
  58. 30. juli 1942, TsAMO 206/294/48, str. 466.
  59. TsAMO 206/294/47, str. 251.
  60. RTsKhIDNI 17/125/97
  61. TsAMO 48/453/21, str. 96.
  62. Klaus, str. 23.
  63. BA-MA, RW4/V. 264, str. 161.
  64. BA-MA, RW4/V. 264, str. 156.
  65. 19. sept. 1941, 3rd Rom. Army to 13th Rom. I.D, RTsKhIDNI, 171/125/96
  66. 25. okt. 1942, Groscurth, str. 552.

67. Kehrig, str. 662-6633; vidi i Rudiger Overmans, „Das andere Gesicht des Krieges“, u Forster (ed.), Stalingrad, str. 441.
68. 4. mart 1943, TsAMO 226/335/7, str. 364.
69. RTsKhLDNI 17/125/97
70. Henry Metelmann, razgovor, 12. apr. 1996.
71. 8. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 81.

DVANAESTO POGLAVLJE

1. Pismo bratu, Groscurth, str. 528.
2. Grosmanova zbirka, RGALI, 628/2/108
3. Uffz. Philipp Westrich, 100th jäger Division, BA-MA, RW4/V. 264, str. 86.
4. Grosmanova zbirka, RGALI, 628/2/108
5. Grosmanova zbirka, RGALI, 628/2/108
6. 15. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 162.
7. TsAMO 48/486/25, str. 66.
8. TsAMO 48/486/39, str. 22.
9. Dobronjin Ščerbakovu, 15. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 188, i 48/486/28, str. 216
10. Sixth Army war diary, 10. okt. 1942, BA-MA, RH20-6/221
11. Gefr. H. S, 389th I.D, 14 okt. 1942, BZG-S
12. Maj. V. Velichko, „The 62nd Army“, in USSR, Stalingrad, str. 149
13. Dobronjin Ščerbakovu, 15. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 189.
14. Uffz. H. G, 305th I.D, 24. okt. 1942, BZG-S
15. Grams, str. 54.
16. Sixth Army war diary, BA-MA, RH20-6/221
17. TsAMO 48/486/35, str. 212-213.
18. TsAMO 48/486/35, str. 214.
19. TsAMO 48/486/24, str. 200.
20. Strecker, citirano u Haller, str. 90.

21. Sold. H. R, 389th I.D, 14. okt. 1942, BZG-S
22. TsAMO 48/486/35, str. 212.
23. Herbert Pabst, 18 Oct. 1942, Bähr and Bähr, str. 188.
24. Chuikov, str. 203.
25. Koščejev Ščerbakovu, 9 Nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 117.
26. Boelcke, str. 384.
27. RGALI 1284/2/3466
28. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
29. 12. okt. 1942, AMPSB 7555/13530
30. 23. okt. 1942, AMPSB 7555/13530
31. AMPSB, vitirano u Volgograd University history department project
32. Leutnant Otten, AMPSB, citirano u Volgograd University history department project
33. Pismo Josefu Joffneru od supruge iz Nirnberga, AMPSB N45079A
34. 11. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 139.
35. 7. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 117.
36. 11. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 138-139.
37. 11. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 151.
38. 14. nov. 1942, Koščejev Ščerbakovu, TsAMO 48/486/25, str. 179.
39. Koščejev Ščerbakovu, 21. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 262.
40. 14. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 179-180.
41. Dobronjin Ščerbakovu, 18. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 249.
42. Dobronjin Ščerbakovu, 15. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 162.
43. 15. okt. 1942, TsAMO 48/486/24, str. 344.
44. Lazarev, razgovor, 13. nov. 1995.
45. 4. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 176-177.
46. 10. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 122.

47. 6. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 76-77.
48. 4. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 58.
49. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
50. 17. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 216.
51. 12. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 144.
52. 4. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 52.
53. Hptm. Kempfer, citirano u Hauck, str. 74-75.
54. Gefr. H. S, 389th I.D, 5. nov. 1942, BZG-S
55. Grosmanova zbirka, RGALI, 1710/1/100
56. Chuikov, str. 211.
57. Gefreiter Gelman to his family, AMPSB, citirano u Volgograd University history department project
58. Grosmanova zbirka, RGALI 1710/1/100
59. Sold. K. H. 113th I.D, 27. okt. 1942, BZG-S

TRINAESTO POGLAVLJE

1. BA-MA, N395/9
2. Sold. K. H, 113th I.D, 27. okt. 1942, BZG-S
3. Uffz. H. D, 295th I.D, 6. nov. 1942, BZG-S
4. 14. okt. 1942, BA-MA, RH20-6/220
5. BA-MA, RH20-6/238, str. 197.
6. 7. nov. 1942, Groscurth, str. 529.
7. Uffz. W. B. 371st I.D, 26. okt. 1942, BZG-S
8. Uffz. A. R, 60th I.D. (mot.), 19. nov. 1942, BZG-S
9. Uffz. H. B, 371st I.D, 28. okt. 1942, BZG-S
10. 3. nov. 1942, BA-MA, RH27-24/3
11. AOK 6, 29. okt. 1942, BA-MA, RH20-6/ 220
12. Pabst, str. 121.
13. Uffz. A. R, 60th I.D. (mot.), 19. nov. 1942, BZG-S
14. Dr Dormanns, 28. jan. 1943, citirano u Schneider-Janessen, str. 132.
15. Koščejev Ščerbakovu, 4. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 61-62.

16. Klaus, str. 21.
17. KTB AOK 6, BA-MA, RH20-6/221
18. 6. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 69.
19. 7. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 101.
20. Sixth Army war diary, 1. nov. 1942, BA-MA, RH20-6/221
21. 7. nov. 1942, Groscurth, str. 529.
22. 6. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 70.
23. TsAMO 48/486/10, str. 275.
24. Izveštaj od 11. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 142
25. 23. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 291-3.
26. Citirano u Domarus, vol. II, str. 1.937-1.938.
27. Below, str. 322.
28. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
29. Grosmanova zbirka RGALI 618/12/21
30. 7. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 101.
31. 10. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 122.
32. 7. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 115.
33. 10. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 122.
34. Richthofen diary, 1. nov. 1942, Paulus, str. 190.
35. 15. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 197-198.
36. Richthofen diary, 16. nov. 1942, u Paulus, str. 191.
37. Behr, razgovor, 25. okt. 1995.
38. Philippi and Heim, str. 177.
39. Seydlitz, str. 164.
40. Glichov, razgovor, 6. nov. 1995.
41. 13. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 155.

ČETRNAESTO POGLAVLJE

1. Zhukov, str. 140; Erickson, The Road to Stalingrad, str. 389.
2. Zhukov, str. 140.
3. Erickson, „The development of Soviet military doctrine“, str. 5.
4. Vasilevsky, str. 189.

5. Glichov, razgovor, 6. nov. 1995.
6. Erickson, *The Road to Stalingrad*, str. 375.
7. Citirano u John Erickson, „Soviet women at war“, u Garrard and Garrard, str. 50.
8. TsMVS
9. Erenburgova zbirka, RGALI 1204/2/3453
10. RTsKhIDNI 17/43/:773
11. Glantz, *Soviet Military Deception in the Second World War*, str. 113.
12. Behr, razgovor, 25. okt. 1995.
13. Sixth Army war diary, BA-MA, RH20-6/ 221
14. Richthofen diary, 12. nov. 1942, Paulus, str. 191.
15. Richthofen diary, 14. nov. 1942, Paulus, p. 191.
16. 18. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 230.
17. Metelmann, razgovor, 12. apr. 1996.
18. Below, str. 322.
19. Sixth Army war diary, BA-MA, RH20-6/221
20. 10. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 123, i 21. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 279.
21. 10. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 129.
22. Zhukov, str. 169.
23. Koščejev Ščerbakovu, 28. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 355-356.
24. Glichov, razgovor, 6. nov. 1995.
25. RTsKhIDNI 17/125/96
26. Schneider-Janessen, str. 135
27. Lt-Gen. A. Rodin, in USSR, *Stalingrad*, str. 109.
28. BA-MA, RH20-6/221
29. Golovchanski, str. 133.

PETNAESTO POGLAVLJE

1. BA-MA, RH20-6/221
2. Lt-Gen. A. Rodin, in USSR, *Stalingrad*, str. 110.

3. Behr, razgovor, 25. okt. 1995
4. Dr Hans Heinz Schrombgens, citirano u Schneider-Janessen, str. 135.
5. Glichov, razgovor, 6. nov. 1995.
6. Citirano u Chuikov, str. 235.
7. Hptm. Krauss, BA-MA, RH19 VI/11, str 251.
8. Smirnov, razgovor, 22. nov. 1995.
9. Richthofen diary, 19. nov. 1942, citirano u Paulus, p. 192.
10. Sixth Army war diary, BA-MA, RH20-6/221
11. 11.30, 19 Nov. 1942, BA-MA, RH20-6/221
12. Krauss, report, BA-MA, RH19 VI/11, str. 251.
13. Richthofen diary, 19. nov. 1942, citirano u Paulus, str. 192.
14. Richthofen diary, 19. nov. 1942, Paulus, str. 192.
15. 22.00, 19 Nov. 1942, BA-MA, RH20-6/ 221
16. BA-MA, RH27-16/42
17. Gefr. Joachim Grunow, Pz. Regt 2, report, 1. avg. 1943, BA-MA, RH27-16/43
18. Citirano u Beck, str. 169-170.
19. Gebele, citirano u Beck, str. 170.
20. TsAMO 48/486/25, str. 303.
21. Gebele, citirano u Beck, str. 170.
22. 23 Nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 290.
23. 25. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 303.
24. 20. nov. 1942, TsAMO 48/486/28, str. 275.
25. Lazarev, razgovor, 7. nov. 1995.
26. Citirano u Kehrig, str. 148.
27. 23. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 287.
28. TsAMO 48/486/25, str. 287.
29. Report of Hptm. Gürtler, BA-MA, RW4/v. 264, str. 85.
30. Report, Lt. Graf Stolberg, 17. feb. 1943, BA-MA, RW4/V. 264, str 157.
31. 22. nov. 1942, 24th Pz. Div, RH27-24/5

32. Grosmanova zbirka, RGALI 618/2/108
33. USSR, Stalingrad, str. 112.
34. Kehrig, str. 160.
35. Behr, razgovor, 25. okt. 1995.
36. Richthofen diary, 23, nov. 1942, Paulus, str. 225.
37. 15.25, 21. nov. 1942, Kehrig, str. 163.
38. Report of Hptm. Wassermann, 16th Pz. Div, 2 .avg. 1943, RH27-16/43
39. Grams, str. 58.
40. Pismo, 3. dec. 1942, Bähr and Bähr, str. 189.
41. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
42. Citirano u Axworthy, str. 96.
43. (Izvorno na nemačkom.) Erenburgova zbirka, RGALI 1207/2/3477
44. Stolberg, 17. feb. 1943, BA-MA, RW4/V 264, str. 157.
45. TsAMO 206/294/47, str. 147.
46. Werth, The Year of Stalingrad, str. 369.
47. BA-MA, N395/11
48. Dohna-Schlobitten, str. 256.
49. Lt. Walter Ohme, Pz. Regt 2, report, 28. juli 1943, BA-MA, RH27-16/43
50. Uffz. Römer, report, 23. maj 1943, BA-MA, RH27-16/43
51. (Izvorno na nemačkom.) Erenburgova zbirka, RGALI 1207/2/3477
52. Gefr. Joachim Grunow, Panzer Regt 2, report, 1. avg. 1943, BA-MA, RH27-16/43
53. Dohna-Schlobitten, str. 253.
54. Uffz. Römer, report, 23. maj 1943, BA-MA, RH27-16/43
55. Dohna-Schlobitten, str. 255.
56. II./Pz. Gren. Rgt 64, BA-MA, RH27-16/43
57. Report, Oberfeldwebel Wallrawe, BA-MA, RH27-16/43
58. Dmitry Venkutov, 26, nov. 1942, AMPSB 11480
59. AMPSB 602/10343

60. Grosmanova zbirka, RGALI 1710/1/101
61. VOTsDNI 113/14/306, str. 94, citirano u Epifanov, str. 142.
62. 25. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 304.
63. Dohna-Schlobitten, str. 258.

ŠESNAESTO POGLAVLJE

1. Albert Šper, citirano u Sereny, str. 207.
2. 19. nov. 1942, KTB-OKW, vol. ii, 1942, str. 988.
3. Bradley and Schulze-Kossens (eds.), str. 22.
4. BA-MA, RH20-6/241
5. General von Richthofen diary, Paulus, str. 224.
6. BA-MA, N601/v. 4, str. 3.
7. BA-MA, N601/v. 3, str. 12,13. Ovaj razgovor su sporazumno rekonstruisali Šmit i Pikert radeći zajedno 7 januara 1963 pošto su pregledali sva raspoloživa dokumenta da osveže pamćenje.
8. Behr i and BA-MA, N395/12
9. Schmidt, BA-MA, N60i/v. 4, str. 7.
10. Citirano u Kehrig, str. 559-560.
11. BA-MA, RH20-6/238
12. Zeitzler, Kehrig, str. 196.
13. Kehrig, str. 562.
14. 25. nov. 1942, Paulus, str. 227.
15. Seydlitz, str. 193.
16. 25. nov. 1942, BA-MA, N372/12, str. 2.
17. Toepke, str. 44.
18. Razgovor s anonimnim veteranom, 25. okt. 1995.
19. Sixth Army, 6. dec. 1942, BA-MA, RH20-6/239, str. 135.
20. 23. nov. 1942, TsAMO 48/486/25, str. 277.
21. Bradley and Schulze-Kossens, str. 26.
22. Pismo, 15. nov. 1942, Groscurth, str. 530.
23. Stahlberg, str. 212.
24. Stahlberg, str. 217.

25. BA-MA, RW4/V. 264
26. Henry Holze, u Kruse, str. 14.
27. 26. nov. 1942, BA-MA, RW4/V. 264
28. Strecker, citirano u Haller, str. 96.
29. BA-MA, N601/v. 4, str. 13.
30. Paulus, str. 83.
31. Rudolph-Christoph Freiherr von Gersdorff, Soldat im Untergang: Lebensbilder, str. 134.
32. Behr, razgovor, 25. okt. 1995.
33. Paulus, order, 27. nov. 1942, BA-MA, RH20-6/238
34. BA-MA N601/v. 10, str. 12.
35. Klaus, str. 35.

SEDAMNAESTO POGLAVLJE

1. Wallrawe, BA-MA, RH27-16/43
2. TsAMO 48/486/13, str. 472.
3. Stolberg, report, BA-MA, RW4/V. 264, str. 159.
4. TsAMO 206/294/47, str.108.
5. Obit. v.d. Sode, 16th Panzer Division, report, 12. avg. 1943, BA-MA, RH27-16/43
6. Sold. K. P, 376th I.D., 14. dec. 1942, BZG-S
7. BA-MA, RH20-6/237
8. Razgovor s anonimnim veteranom
9. Razgovor s anonimnim veteranom
10. Romer, report, 23. maj 1943, BA-MA, RH27-16/ 43
11. Kurt Reuber, pismo, 18. dec. 1942, Bähr and Bähr, str. 192.
12. (Izvorno na nemačkom.) Erenburgova zbirka, RGALI, 1207/2/3477
13. Reuber, pismo, 3. dec. 1942, Bähr and Bähr, str. 192.
14. Report, OGefr. Heinrich, Pz. Regt 2, 28. juli 1943, BA-MA, RH27-16/43
15. (Izvorno na nemačkom.) TsAMO 206/294/ 48, str. 452.

16. TsAMO 48/486/13, str. 472.
17. TsAMO 48/486/13, str. 472.
18. Einsiedel, Tagebuch der Versuchung, str. 110.
19. Zhukov, str. 151.
20. Grosmanova zbirka, RGALI 1710/1/101
21. Glichov, razgovor, 6. nov. 1995.
22. Glichov, razgovor, 14. nov. 1995.
23. Lazarev, razgovor, 13. nov. 1995.
24. Lazarev, razgovor, 13. nov. 1995.
25. Lazarev, razgovor, 13. nov. 1995.
26. Strecker, citirano u Haller, str. 97.
27. Groscurth, 3. dec. 1942, str. 530.

OSAMNAESTO POGLAVLJE

1. 11. dec. 1942, BA-MA, RW4/V. 264, str 212
2. Obergefreiter Paul German (sic), TsAMO 48/453/ 13, str. 261
3. Zhukov, 29. nov. 1942, str. 178.
4. Citirano u Paulus, str. 235.
5. Raus bequest, OStA-KA B/186: III
6. BA-MA, RH19 VI, str. 60.
7. General Raus, OStA-KA B/186: III
8. Gilbert (ed.), str. 17.
9. Raus, OStA-KA B/186: III
10. Rohden, str. 46.
11. General Raus, OStA-KA B/186: III
12. Kolya Batyuk, 18. dec. 1942, AMPSB 488/ 7955(5)
13. Wolfgang Eckart, „Von der Agonie einer missbrauchten Armee“, u Wette and Ueberschär (eds.), str. 109.
14. Professor Dr Hans Girgensohn, „Der Hungertod in Stalingrad: Die Geschichte seiner Entdeckung“, privatno izdanje, 1992.
15. Girgensohn, *ibid.*
16. 6. jan. 1943, BA-MA, RH20-6/796

17. Prof. Dr Hans Girgensohn, razgovor, 22. apr. 1996.
18. Prof. Dr Hans Girgensohn, razgovor, 22. apr. 1996.
19. Dr Susan Greenfield in the Royal Institution Christmas Lecture, 28. dec. 1994
20. Lt W. M., 22 Dec. 1942, BZG-S
21. 30. dec. 1942, BA-MA, RW4/V. 264
22. Sepp Wirrer, Das Wolgalied; Kameradschaft Stalingrad, aug./sept. 1983.
23. Korfes, ms, nedatirano, u MGFA-P; i Dyatlenko, ms.
24. Hans Schmieder, ms.
25. 6. dec. 1942, TsAMO 206/294/47, str. 102.
26. 16. sept. 1942, TsAMO 48/453/13, str. 36.
27. TsAMO 48/486/13, str. 488.
28. Strecker, citirano u Haller, str. 97.
29. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
30. BA-MA, RW4/V. 264
31. Beck, OStA-AdR 522
32. Behr, razgovor, 25. okt. 1995

DEVETNAESTO POGLAVLJE

1. Kurt Reuber, pismo, 25. dec. 1942, citirano u Bähr and Bähr, str. 195.
2. 24. dec. 1942, BA-MA, N395/12
3. Kurt Reuber, pismo, 25. dec. 1942, citirano u Bähr and Bähr, str. 195.
4. Walter Kuber, „Von Weihnachten 1942 bis zu meiner Gefangennahme am 31.1.1943“, u Beck, str. 193.
5. Strecker, citirano u Haller, str. 102.
6. Heinrich Simonmeier, Uffz, report, 29 .juli 1943, BA-MA, RH27-16/43
7. BA-MA, RH20-6/236
8. BA-MA, RH20-6/240

-
9. Oberstabsarzt Dr Carl Otto Marckstadt, citirano u Schneider-Janessen, str. 146.
  10. Pismo, 28. dec. 1942, citirano u Paulus, str. 89.
  11. Dmitry Venkutov to his wife, 24. dec. 1942, AMPSB 11480
  12. 24. dec. 1942, AMPSB 739/13529
  13. Toepke, str. 83.
  14. Hptm. d.R. Czygan, 8. jan. 1943, BA-MA, RW4/16. v. 264, p. 205
  15. BA-MA, RH20-6/237
  16. Adam, Der schwere Entschluss, str 264
  17. Dohna-Schlobitten, razgovor, 16. okt. 1995.
  18. BA-MA, RH19 VI/7, str. 59, i RH19 VI/8, str. 38.
  19. Uffz. Hans Urban, BA-MA, RW4/V. 264, str. 88-91
  20. 31. dec. 1942, BA-MA, RH20-6/240, str. 119.
  21. Daniels to wife, 1. jan. 1943, BA-MA, N395/12
  22. Pismo, 9. jan. 1943, , p. 45
  23. AMPSB N45079A
  24. BA-MA, RH20-6/236
  25. 1. jan. 1943, BA-MA, RH20-6/236
  26. BA-MA, RW4/V. 264
  27. Strecker, Haller, str. 102.
  28. BA-MA, RH20-6/240, str.. 77, 86.
  29. Wallrawe, RH27-16/43
  30. V. Barsov, pismo, 9. jan. 1943, , str. 45
  31. Max Plakolb, OStA-KA B/1540
  32. BA-MA, RH20-6/244D
  33. Opolchentsy v boyakh za Rodinu . . ., P- IS
  34. Zhukov, Каким мы его помним, p. 245
  35. Marshal N. N. Voronov, „Operation Ring“, Военно-исторический журнал, 5 & 6, 1962.
  36. Martin Fiebig, 1. jan. 1943, citirano u Kempowski (ed.), Das Echolot, vol. I, str. 24.

37. Dyatlenko, ms.
38. TsAMO 226/335/7,
39. Dyatlenko, ms.

DVADESETO POGLAVLJE

1. Dibold, str. 9.
2. Wieder, str. 45.
3. Morzik, str. 188.
4. Toepke, str. 69.
5. 12. dec. 1942, Paulus, str. 259, 19. dec. 1942, str. 260.
6. Citirano u Sereny, str. 364.
7. AMPSB, N677
8. BA-MA, N395/13
9. Speer, citirano u Sereny, str. 364-365.
10. Uffz. Hans Urban, 389th I.D, BA-MA, RW4/V. 264, str. 89.
11. BA-MA, RW4/V. 264, str. 93.
12. AMPSB, uncatalogued
13. 26. dec. 1942, AMPSB N677
14. 27. dec. 1942, AMPSB N45079A
15. Kuber, u Beck, str. 195.
16. p. 339 'I request permission .. ', Strecker, quoted in Haller, p. 104
17. p. 339 'steering-wheel heroes', Beck, p. 158
18. Plakolb, OStA-KA B/1540
19. Gefr. Joachim Grunow, Panzer Regt 2, report, 1. avg. 1943, BA-MA, RH27-16/43
20. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
21. Hans Schmieder, ms.
22. Siegfried Muhler, 44th I.D, OStA-KA B/1582
23. Gottfried von Bismarck, ms.
24. Dohna-Schlobitten, str. 263
25. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.

26. Behr, razgovor, 25. okt. 1995.
27. Winrich Behr, pismo autoru, 26. feb. 1996.
28. Manstein, 25 Jan. 1943, BA-MA, RH19 VI/12
29. Max Plakolb, OStA-KA B/1540
30. Reuber, 7. jan. 1943, Bähr and Bähr, str. 205.
31. BA-MA, RW4/v. 264, str. 95.
32. 13. jan. 1943, BA-MA, RW4A. 264, str. 121.
33. 13 Jan. 1943, BA-MA, RW4/V. 264, str. 119.
34. BA-MA, RW4/V. 264, str. 100.
35. BA-MA, RW4/v. 264, str. 96.
36. 13. jan. 1943, BA-MA, RW4/V. 264, str. 118.
37. 13. jan. 1943, BA-MA, RW4/V. 264, p. 99
38. Voronov, str. 18-
39. Dyatlenko, ms, i Voronov, str. 44.
40. BA-MA, RW4/ v. 264
41. Oberstleutnant a.D. Pfeifer, razgovor, 20. okt. 1995, and anonimni veteran
42. Weinert, str. 122.
43. Girgensohn, razgovor, 22. apr. 1996.

DVADESET PRVO POGLAVLJE

1. Lt W. M, 15. dec. 1942, BZG-S
2. 10. jan. 1943, BA-MA, RW4/V. 264, str. 212.
3. BA-MA, RW4/V. 264
4. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
5. BA-MA, RW4/V. 264, str. 63.
6. Saslušanje, 16 jan. 1943, TsAMO 226/335/7, str.202.
7. BA-MA, RW4/V. 264
8. BA-MA, RW4/V. 264, str. 61
9. Voronov, str. 27.
10. Eugene Dolmatowsky, 27. jan. 1943, „The Ring closes in“, u USSR, Stalingrad, str. 142.

11. Letter/diary to wife, 10 jan. 1943, BA-MA, N395/12
12. Zank, str. 60.
13. Siegfried Mühler, OStA-KA B/1582
14. Stolberg, report, 17. feb. 1943, BA-MA, RW4/ v. 264, str. 160.
15. Stalingradbund Österreich, August 1989.
16. Wallrawe report, BA-MA, RH27-16/43
17. TsAMO 206/294/18, str. 432.
18. BA-MA, RW4/V. 264, str. 61.
19. Weinert, str. 34.
20. Strecker, citirano u Haller, str. 104.
21. Grams, str. 61.
22. 13. jan. 1943, BA-MA, RW4/V. 264
23. BA-MA, RH27-16/43
24. Klaus, str. 66.
25. BA-MA, RH27-16/43
26. Alois Dorner, „Meine Rettung aus dem Kessel von Stalingrad“, Kameradschaft Stalingrad, avg-sept. 1989.
27. 14. jan. 1943, BA-MA, RW4A. 264
28. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
29. Speer, citirano u Sereny, str. 366.
30. Morzik, str. 191.
31. TsAMO 206/294/47, str. 109.
32. Saslušanje, 2. feb. 1943, TsAMO 226/ 335/7, str. 233.
33. BA-MA, RL30/4
34. Grosmanova zbirka, RGALI 1710/1/100
35. Dr Günther Diez, Schneider-Janessen, str. 145.
36. Schmieder, ms.
37. Dr Günther Diez, Schneider-Janessen, str. 144.
38. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
39. Stolberg, report, 17. feb. 1943, BA-MA, RW4/ v. 264, str. 160.
40. Seydlitz, str. 254.
41. Hans Schmieder, „Ein Überlebender aus dem Kessel von Stalingrad berichtet“, Deutsches Soldatenjahrbuch, 1987.

42. BA-MA, RW4/V. 264
43. Pismo nepoznatog nemačkog vojnika, AMPSB, citirano u Volgograd University history department project.
44. BA-MA, RL30/5
45. BA-MA, RL30/6
46. BA-MA, RH20-6/796
47. Dr Günther Diez, Schneider-Janessen, str. 143.
48. BA-MA, RW4/V. 264
49. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
50. BA-MA, RH19 VI/11, str. 50.
51. BA-MA, RW4/V. 264, str. 86.
52. Bradley and Schulze-Kossens, str. 42.
53. Freytag-Loringhoven, razgovor, 23. okt. 1995.
54. BA-MA, RL30/6
55. 12.48, 18. jan. 1943, BA-MA, RL30/6
56. Citirano u Boelcke, str. 369.
57. Waldersee, citirano u Groscurth, str. 95.
58. Groscurth, str. 553.
59. BA-MA, RL30/6, str. 73.
60. BA-MA, RL30/6, str. 80.
61. Maj. Maes, 22. jan. 1943, BA-MA, RL30/6, str. 83.
62. Razgovor s anonimnim veteranom.
63. Weinert, str. 33.
64. Bohme, str. 237.
65. Hans Schmieder, ms.
66. Gebele, u Beck, str. 183.
67. Kuber, u Beck, str. 194.
68. 22. jan. 1943, BA-MA, RH19 VI/12, str. 324.

DVADESET DRUGO POGLAVLJE

1. Kuber, u Beck, str. 196.
2. Winrich Behr, razgovor, 25. okt. 1995.

3. BA-MA, RH19 VI/12, str. 451.
4. BA-MA, RW4/V. 264
5. Dr Hubert Haidinger, in Bund ehemaliger Stalingradkämpfer, Weihnachts Rundbrief, 1992, str. 9.
6. Dr Hermann Achleitner, „Als Arzt in Stalingrad“, u Beck, str. 199.
7. Gebele, u Beck, str. 186.
8. Theodor Plievier broadcast, BA-MA, RW4/V. 264, str. 227.
9. Chuikov, str. 279.
10. Dyatlenko, ms.
11. Dyatlenko, ms; vidi i „Das ‘Kesselkind‘ des Generals“, u Freiheit, 7. apr. 1965, and BA-MA, N395/12
12. Dyatlenko, ms..
13. BA-MA, RL30/5
14. 20. jan. 1943, Groscurth, str. 533.
15. Wieder, Stalingrad und die Verantwortung des Soldaten, str. 100.
16. Gottfried von Bismarck, ms.
17. Dr Hubert Haidinger, op. cit, str. 7.
18. Razgovor s anonimnim veteranom.
19. Citirano u Domarus, vol. II, str. 1.979.
20. Citirano u Beck, str. 207.
21. Dyatlenko, ms..
22. Dibold, str. 24-25.
23. Seydlitz, str. 250.
24. Razgovor s anonimnim veteranom.
25. 30. jan. 1943 u 19.50, BA-MA, RL30/5
26. BA-MA, RL30/5
27. Schmieder, ms..
28. Sonderstab Milch, BA-MA, RL30/6, str. 83.
29. BA-MA, RW4/V. 264
30. Grossman, Life and Fate, str. 801.

-
31. Fritz Ecker, „Ein weiter Weg“, Stalingradbund Österreich, jan. 1991.
  32. Dr Hubert Haidinger, op. cit, str. 8.
  33. Klavdia Sveridovna Ribaltshenko (sic), saslušanje, Odred Tajne terenske policije 626, 21. juli 1943, BZG-S
  34. Beck, str. 189.
  35. Razgovor s anonimnim veteranom.
  36. Beck, str. 197.
  37. S. M. Bogomolov, ms.
  38. Lev Bezyminsky, razgovor, 10. nov. 1995.
  39. Winrich Behr, pismo autoru, 26. feb. 1996.
  40. Bezyminsky, razgovor, 10. nov. 1995.
  41. Dyatlenko, ms.
  42. 1. feb. 1943, citirano u Gilbert (ed.), str. 17-22; i Warlimont, str. 319-323
  43. Nikolai Ayrkhayev, citirano u Far Eastern Affairs, No. 4, 1990, str. 124.
  44. BA-MA, RL30/5
  44. War diary Sonderstab Milch, BA-MA, RL30/6, str. 151.
  45. Strecker, Haller, str. 105.
  46. BA-MA, RL30/5
  47. Haller, str. 107.
  48. Werth, The Year of Stalingrad, str. 463.
  49. Citirano u Erickson and Dilks, str. 264.
  50. Grosmanova zbirka, RGALI, 1710/1/101

DVADESET TREĆE POGLAVLJE

1. BA-MA, RL30/6
2. Dyatlenko, ms.
3. Bezyminsky, razgovor, 10. nov. 1995.
4. Werth, The Year of Stalingrad, str. 446.
5. Werth, The Year of Stalingrad, str. 444.

6. Bogomolov, ms.
7. Boelcke, str. 408.
8. Boelcke, str. 430.
9. Domarus, vol. II, str. 1.985.
10. Heinz Boberach (ed.), Meldungen aus dem Reich 1938–1945, vol. XII, str. 4.822, vitirano u Wette and Ueberschär, str. 63.
11. Boelcke, str. 411.
12. Leopold Graf von Bismarck, razgovor, 4. maj 1996.
13. Bielenberg, str. 135.
14. Citirano u Rohden, str. 127.
15. Wettlin, str. 86, 88.
16. Smirnov, razgovor, 22. nov. 1995.
17. Ehrenburg, str. 10-11.
18. Ulko, razgovor, 21. nov. 1995.

DVADESET ČETVRTO POGLAVLJE

1. Grosmanova zbirka, RGALI, 1710/1/101
2. Beck, str. 191.
3. Lt Medvedev to Maj. Demchenko, 9. mart 1943, citirano u Epifanov, str. 241.
4. RTsKhIDNI 17/8/226
5. Wettlin, str. 119.
6. RTsKhIDNI 17/8/226
7. Goncharov, conversation, 23. nov. 1995.
8. Citirano u Agapov, str. 11.
9. Weinert, str. 37.
10. Razgovor s anonimnim veteranom.
11. Josef Farber, razgovor, 16. apr. 1996.
12. Böhme, str. 237.
13. TsAMO 62/355/1, str. 226, citirano u Epifanov, str. 235.
14. Dr Hubert Haidinger, Bund ehemaliger Stalingradkämpfer, Weihnachts Rundbrief, 1992, str. 9.

15. Schmieder, ms.
16. Willi Lotz, „Die Gefangenenlager der Stalingrader: Erinnerungen an Beketowka“, u Kameradschaft Stalingrad, avg-sept. 1981.
17. Dr Hubert Haidinger, Bund ehemaliger Stalingradkämpfer, Weihnachts Rundbrief, 1992, str. 10.
18. Schmieder, ms.
19. Böhme, str. 237.
20. TsKhIDK, ie/1/9, str. 34, report by Capt. Kruglov, citirano u Epifanov, str. 47.
21. Dibold, address to Bund ehemaliger Stalingradkämpfer, 18. sept. 1976, Limburg
22. Razgovor s anonimnim veteranom.
23. А. Чуянов, На стремнине века, Москва, 1976, str. 264, citirano u Epifanov, str. 33.
24. Razgovor s anonimnim veteranom.
25. Razgovor s anonimnim veteranom.
26. Schmieder, ms.

DVADESET PETO POGLAVLJE

1. Berezhkov, History in the Making, str. 242.
2. Berezhkov, op. cit, str. 289-291.
3. Dibold, str. 170.
4. Razgovor s anonimnim veteranom.
5. Razgovor s anonimnim veteranom.
6. 17. sept. 1943, TsKhIDK, 451p/ 2/6
7. Citirano u Seydlitz, str. 341.
8. Melnikov, TsKhIDK, 451P/3/7
9. APRF 3/58/498
10. APRF 3/58/497
11. 25. maj 1944, Manuilski Ščerbakovu, RTsKhIDNI 495/77/37, str. 32-34.
12. GARF r-9401/2/66

13. 20. feb. 1945, Krivemko Beriji, GARF r-9401/2/92/322-4
14. 20 Feb. 1945, Krivemko to Beria, GARF r-9401/2/92/322-4
15. Strecker, citirano u Haller, p. 214.
16. Г. Ф. Кривошеев, (ed.), *Гриф секретности снят: Потери Вооружённых Сил СССР в войнах, боевых действиях и военных конфликтах*, Москва, Воениздат, 1993, citirano u Erickson, „Red Army battlefield performance“, str. 235-236.
17. Citirano u Epifanov, str. 163.
18. RTsKhLDNI 495/77/37
19. Dibold, str. 186.
20. Gottfried von Bismarck, ms.
21. Behr, razgovor, 25. nov. 1995.
22. BA-MA, N6oi/v. 9, str. 8.

DODATAK B

1. Rudiger Overmans, „Das andere Gesicht des Krieges: Leben und Sterben der 6. Armee“, u Forster (ed), str. 442.
2. Peter Hild, „Partnergruppe zur Aufklärung von Vermissten schicksalen deutscher und russischer Soldaten des 2. Weltkrieges“, u Epifanov, str. 29.
3. BA-MA, RH20-6/239, str. 226.
4. BA-MA, RH20-6/237, str. 129.
5. TsKhldK, 1s/4/3, str. 16, citirano u Epifanov, str. 25.

Odabrana bibliografija

- Achleitner, Dr Hermann, ‚Als Arzt in Stalingrad‘, in Beck (ed.) Adam, Wilhelm, *Stalingrad Mahnt*, Berlin, 1951.
- *Der schwere Entschluss*, Berlin, 1965.
- Addison, Paul, and Calder, Angus (eds.), *Time to Kill, The Soldier's Experience of War 1939–1945*, London, 1997.
- Agapov, Boris, *After the Battle*, Moscow, 1943.
- Andrew, Christopher, and Gordievsky, Oleg, *KGB, The Inside Story*, London, 1990.
- Andreyev, Catherine, *Vlasov and the Russian Liberation Movement*, Cambridge (UK), 1987.
- Axworthy, Mark, *Third Axis, Fourth Army*, London, 1995.
- Bahr, W., and Bahr, H. W. (eds.), *Kriegsbriefe gefallener Studenten 1939–1945*, Tübingen, 1952.
- Bartov, Omer, *The Eastern Front, 1941–1945, German Troops and the Barbarisation of Warfare*, London, 1985.
- *Hitler's Army: Soldiers, Nazis and War in the Third Reich*, Oxford, 1991.
- Beck, Alois (ed.), *Bis Stalingrad*, Ulm, 1983.
- Below, Nicolaus von, *Als Hitlers Adjutant 1937–1945*, Mainz, 1980.

- Berezhkov, Valentin M, *In diplomatischer Mission bei Hitler in Berlin 1940–1941*, Frankfurt am Main, 1967.
- *History in the Making*, Moscow, 1982.
- *Ich war Stalins Dolmetscher: Hinter den Kulissen der politischen Weltbühne*, Munich, 1991.
- Beyer, W. R, *Stalingrad. Unten, wo das Leben konkret war*, Frankfurt am Main, 1987.
- Bialer, Seweryn, *Stalin and His Generals: Soviet Military Commanders' Memoirs of World War II*, Boulder, Colo, 1984.
- Blank, Alexander, *Die deutschen Kriegsgefangenen in der UdSSR*, Cologne, 1979.
- Boddenberg, W, *Die Kriegsgefangenpost Deutscher Soldaten in Sowjetischem Gewahrsam und die Post von ihren Angehörigen während des II. Weltkrieges*, Berlin, 1985, ms, MGFA-P.
- Boelcke, W. A. (ed.), *Wollt Ihr den Totalen Krieg? Die Geheime Goebbels-Konferenzen*, Stuttgart, 1967.
- Bohme, K. W, *Die deutschen Kriegsgefangenen in sowjetischer Hand*, Munich, 1966.
- Bradley, Dermot, and Schulze-Kossens, Richard (eds.), *Tätigkeitsbericht der Chefs des Heerespersonalamtes General der Infanterie Rufolf Schmundt*, Osnabrück, 1984.
- Bullock, Alan, *Hitler and Stalin, Parallel Lives*, London, 1991.
- Carell, Paul (P. K. Schmidt), *Hitler's War on Russia*, London, 1964.
- Cassidy, H. C., *Moscow Dateline*, Boston, Mass, 1943.
- Chaney, Otto Preston, *Zhukov*, Oklahoma City, Oklahoma, 1972.
- Chuikov, Vasili Ivanovich, *The Beginning of the Road: The Battle for Stalingrad*, London, 1963.
- Clark, Alan, *Barbarossa: The Russian-German Conflict 1941-1945*, London, 1996.
- Craig, William, *Enemy at the Gates: The Battle for Stalingrad*, New York, 1973.

-
- Dallin, Alexander, *German Rule in Russia 1941–1945*, London, 1981.
- Deist, Wilhelm (ed.), *The German Military in the Age of Total War*, Leamington Spa, War. (UK), 1985.
- Dettmer, Friedrich, *Die 44. Infanterie-Division*, Friedberg, 1979.
- Dibold, Hans, *Arzt in Stalingrad. Passion einer Gefangenschaft*, Salzburg, 1949.
- Dieckhoif, Gerhard, and Holzmann, M., *3. Infanterie-Division*, Friedberg, 1978.
- Doerr, Hans, *Der Feldzug nach Stalingrad*, Darmstadt, 1955.
- Dohna-Schlobitten, Alexander Fürst zu, *Erinnerungen eines alten Ostpreussen*, Berlin, 1989.
- Domarus, M., *Hitler, Reden und Proklamationen, 1932–1945*, Würzburg, 1962
- Druzhinin, B. V., *Two Hundred Days of Fire*, Moscow, 1970.
- Dunn, Walter S., *Hitler's Nemesis: The Red Army*, Westport, Conn, 1994.
- Ebert, Jens, *Zwischen Mythos und Wirklichkeit. Die Schlacht um Stalingrad in deutsch-sprachigen authentischen und literarischen Texten*, Berlin, vols, I & II, 1989, ms, MGFA-P.
- *Stalingrad – eine Deutsche Legende, Reinbek bei Hamburg*, 1992.
- Ehrenburg, Ilya, *Men, Years - Life: The War 1941–1945*, London, 1964.
- Einsiedel, Heinrich Graf von, *Tagebuch der Versuchung*, Berlin, 1950.
- *The Shadow of Stalingrad*, London, 1953.
- *Der Überfall*, Hamburg, 1984.
- Epifanov, A. E., *Die Tragödie der deutschen Kriegsgefangenen in Stalingrad*, Osnabrück, 1996.
- Erickson, John, *The Road to Stalingrad*, London, 1975 (*Stalin's War with Germany*, vol. 1)

-
- *The Road to Berlin, London, 1983 (Stalin's War with Germany, vol. 2)*
- „The development of Soviet military doctrine“, *The Origins of Contemporary Doctrine Conference, Larkhill, 28 March 1996.*
- „Red Army battlefield performance, 1941-1945: The system and the soldier“, in Addison and Calder (eds.)
- Erickson, John, and Dilks, David (eds.), *Barbarossa, the Axis and the Allies*, Edinburgh, 1994.
- Fest, Joachim, *Hitler*, vol. II, Frankfurt am Main, Ullstein, 1976.
- *Staatsstreich: Der lange Weg zum 20. Juli, Berlin, 1994.*
- Förster, Jürgen, *Stalingrad, Risse im Bündnis 1942/1943*, Freiburg, 1975.
- Das Unternehmen „Barbarossa“ als Eroberungs- und Vernichtungskrieg, in *Das deutsche Reich und der Zweite Weltkrieg*, vol. IV, Stuttgart, 1983.
- Evolution and development of German doctrine, 1914-1945, *The Origins of Contemporary Doctrine Conference, Larkhill, 28 March 1996.*
- *Stalingrad: Ereignis, Wirkung, Symbol, Munich, 1992.*
- Garrard, C., and Garrard, J. (eds.), *World War II and the Soviet People*, New York, 1993.
- Gilbert, Felix (ed.), *Hitler Directs His War: The Secret Records of His Daily Military Conferences*, New York, 1951.
- Giulini, Udo, *Stalingrad und mein zweites Leben*, Neustadt/Weinstrasse, 1978.
- Glantz, David, *Soviet Military Deception in the Second World War*, London, 1989.
- *The Role of Intelligence in Soviet Military Strategy in World War II*, Novato, Calif, 1990.
- Glantz, David, and House, J. M., *When Titans Clashed*, Kansas City, 1995.
- Goellecke, Pontianus van, *Der Weg ins Leere*, Wolfenbittel, 1974.

-
- Goldhagen, Daniel, *Hitler's Willing Executioners: Ordinary Germans and the Holocaust*, London, 1997.
- Golovchanski, A, ‚Ich will raus aus diesem Wahnsinn.‘ *Deutsche Briefe von der Ostfront*, Wuppertal, 1991.
- Gotte, Franz, and Peiler, H, *Die 29. Infanterie-Division*, Friedberg, 1984.
- Grams, Rolf, *Die 14. Panzer-Division, 1940–1945*, Bad Nauheim, 1957.
- Groscurth, Helmuth, *Tagebuche eines Abwehroffiziers*, Stuttgart, 1970.
- Guderian, Gen. Heinz, *Panzer Leader*, London, 1952.
- Halder, Col.-Gen. Franz, *Kriegstagebuch*, vol. III, Stuttgart, 1964.
- Haller, U. (ed.), *Lieutenant General Karl Strecker*, Westport, Conn., 1994.
- Harrison, Mark, *Soviet Planning in Peace and War, 1938–1945*, Cambridge (UK), 1985.
- Hassell, Ulrich von, *The von Hassell Diaries*, London, 1948.
- Hauck, Friedrich, *Eine deutsche Division in Russland: 305. Infanterie-division*, Friedberg, 1975
- Heer, Hannes (ed.), *Vernichtungskrieg. Verbrechen der Wehrmacht 1941 bis 1944*, Ausstellungskatalog, Hamburg, 1996.
- Heiber, H. (ed.), *Lagebesprechungen im Führerhauptquartier. Protokollfragmente aus Hitlers militärischen Konferenzen 1942–1945*, Munich, 1962.
- Himpe, Ullus, *Die 71. Infanterie-Division in Zweiten Weltkrieg*, Neckargemund, 1973.
- Hoffmann, Kurt, *Beiträge zur Geschichte der 60. Infanterie-Division (mot.)*, ms. MGFA-P, 1979.
- Holl, Adalbert, *Was geschah nach Stalingrad?*, Duisburg, 1964.
- Hoth, Hermann, *Panzer Operationen*, Heidelberg, 1956.
- Jacobsen, Hans-Adolf (ed.), *Generaloberst Halder: Kriegstagebuch*, 3 vols, Stuttgart, 1963.

- Jacobsen, Hans-Adolf, and Rohwer, J. (eds.), *Decisive Battles of World War II: The German View*, London, 1965.
- Jukes, Geoffrey, *Hitler's Stalingrad Decisions*, Berkeley, Calif., 1985.
- Kageneck, August von, *Examen de conscience*, Paris, 1996.
- Kehrig, Manfred, *Stalingrad: Analyse und Dokumentation einer Schlacht*, Stuttgart, 1974.
- Keitel, Wilhelm, *The Memoirs of Field Marshal Keitel*, New York, 1966.
- Kemmerich, P, *Im Vorfeld von Stalingrad. Tagebuchblätter*, Munich, 1964.
- Kempowski, Walter (ed.), *Das Echolot. Eine kollektives Tagebuch Januar und Februar 1943*, Munich, 1993.
- Kerr, Walter, *The Secret of Stalingrad*, London, 1979.
- Klaus, Edgar, *Durch die Holle des Krieges, Erinnerungen eines deutschen Unternehmers an Stalingrad*, Berlin, 1991.
- Klee, E., and Dressen, W. (eds.), *Gott Mit Uns, Der deutsche Vernichtungskrieg im Osten*, Frankfurt am Main, 1992.
- Klee, Ernst; Dressen, Willi; and Riess, Volker (eds.), *Schöne Zeiten: Judenmord aus der Sicht der Tater und Gaffer*, Frankfurt am Main, 1988.
- Kluge, Alexander, *Schlachtsbeschreibung*, Freiburg, 1964.
- Konsalik, Heinz (ed.), *Stalingrad, Porträt einer Stadt, Inferno einer Schlacht, Protokoll eines Wahnsinns*, Bayreuth, 1968.
- Korfes, Dr Otto, *Zur Geschichte von Stalingrad, 1942–1943*, MG-FA-P, ms, nedatirano.
- Knight, Amy, *Beria, Stalin's First Lieutenant*, Princeton, NJ, 1993.
- Kruse, Martin (ed.), *Die Stalingrad-Madonna, das Werk Kurt Reubers als Dokument der Versöhnung*, Hanover, 1993.
- Krylov, Nikolai, *Stalingrad. Die entscheidende Schlacht des zweiten Weltkrieges*, Cologne, 1981.
- Kurowski, Franz, *Luftbrücke Stalingrad: die Tragödie der Luftwaffe und der 6. Armee*, Voninckel, 1983.

- Langsdorff, Gero von, ‚Jagdflieger in Stalingrad: Aus den Aufzeichnungen des Oberleutnant Kurt Ebener‘, *Deutsches Soldatenjahrbuch*, 1973, pp. 193-202.
- Lenz, Friedrich, *Stalingrad – der verlorene Sieg*, Heidelberg, 1956.
- Losser, Jochen, *Bittere Pflicht. Kampf und Untergang der 76. Berlin-Brandenburgischen Infanterie-Division*, Osnabruck, 1988.
- Lucke, Christian von, *Panzer-Regiment 2*, Kleve, 1953
- Malaparte, Curzio, *The Volga Rises in Europe*, London, 1958.
- Manstein, FM Erich von, *Lost Victories*, London, 1959.
- *Aus einen Soldatenleben*, Bonn, 1985.
- Messenger, Charles, *The Last Prussian*, London, 1991.
- Messerschmidt, Manfred, *Was damals Recht war – NS-Militär und Strafjustiz im Vernichtungskrieg*, Essen, 1996.
- Metelmann, H., *Through Hell for Hitler*, London, 1990.
- Michalka, W. (ed.), *Der Zweite Weltkrieg*, Munich, 1989.
- Michel, Karl, *Es begann am Don*, Bern, 1946.
- Morzik, D. F, *German Air Force Airlift Operations*, New York, 1961
- Mosch, Gerhard, *Stalingrad. Ein Erlebnis und seine Konsequenzen*, Kassel, 1946.
- Neidhardt, Hanns, *Mit Tanne und Eichenlaub, Kriegschronik der 100. Jäger-Division*, Graz, 1981.
- Noakes, Jeremy, and Pridham, Geoffrey (eds.), *Nazism 1919–1945*, 3 vols, Exeter, Devon (UK), 1988.
- Pabst, Helmut, *The Outermost Frontier*, London, 1957.
- Paget, R. T, *Manstein, His Campaigns and His Trail*, London, 1951.
- Paulus, Friedrich, *Ich stehe hier auf Befehl*, Frankfurt am Main, 1960.
- Philippi, Alfred, and Heim, Ferdinand, *Der Feldzug gegen Sowjetrussland 1941–1945*, Stuttgart, 1962.

- Piekalkiewicz, Janusz, *Stalingrad, Anatomie einer Schlacht*, Munich, 1977.
- Plocher, Hermann, *The German Air Force versus Russia, 1942*, New York, 1966.
- Plotnikov, Col. Y. V., *Die Stalingrader Schlacht*, Moscow, 1982.
- Podewils, Clemens, *Don und Volga*, Munich, 1952.
- Reinhardt, Dr Klaus, *Moscow: The Turning Point*, New York, 1992.
- Riedesser, Peter, *Maschinengewehre hinter der Front*, Frankfurt am Main, 1996.
- Robel, Gert, *Die deutschen Kriegsgefangenen in der Sowjetunion*, Munich, 1974.
- Rohden, Hans-Detlef Herhudt von, *Die Luftwaffe ringt um Stalingrad*, Wiesbaden, 1950.
- Rokossovsky, K. K., *A Soldier's Duty*, Moscow, 1970
- Rotundo, Louis (ed.), *Battle for Stalingrad. The 1943 Soviet General Staff Study*, New York, 1989
- Sadaranda, Dana, *Beyond Stalingrad: Manstein and the Operations of Army Group Don*, New York, 1990.
- Самсонов, А. М. (ed.), *Сталинградская битва*, Москва, 1968.
- Sapp, Franz, *Gefangen in Stalingrad*, Steyr, 1992.
- Scheibert, Horst, *Nach Stalingrad – 48 Kilometer*, Heidelberg, 1956.
- Schimak, Anton, Lamprecht, Karl and Dettmer, Friedrich, *Die 44 Infanterie-Division*, Vienna, 1969.
- Schmidt, Paul, *Hitler's Interpreter, The Secret History of German Diplomacy 1935–1945*, London, 1951.
- Schneider-Janessen, Karlheinz, *Arzt im Krieg*, Frankfurt am Main, 1993.
- Schramm, P. E. and Hillgruber, A. (eds.), *Kriegstagebuch des OKW der Wehrmacht*, Frankfurt am Main, 1963.
- Schroter, Heinz, *Stalingrad... bis zur letzte Patrone*, Lengerich, 1953.

- Schulte, Theo J, *The German Army and Nazi Policies in Occupied Russia*, Oxford, 1989.
- Sella, A, *The Value of Human Life in Soviet Warfare*, London, 1992.
- Selle, H, *Die Tragödie von Stalingrad*, Hanover, 1948.
- Sereny, Gitta, *Albert Speer: His Battle With Truth*, London, 1995.
- Seth, Ronald, *Stalingrad: Point of Return*, London, 1959.
- Sevryuk, Vladimir, *Moscow-Stalingrad*, Moscow, 1970.
- Seydlitz, Gen. Walther von, *Stalingrad, Konflikt und Konsequenz, Erinnerungen*, Oldenburg, 1977.
- Shtemenko, S. M, *The Soviet General Staff at War*, Moscow, 1970.
- Shukman, H, *Stalin's Generals*, London, 1993.
- Simonov, Konstantin Mikhailovich, *Stalingrad Fights On*, Moscow, 1942.
- *Разные дни войны. Дневник писателя, vol. II*, Москва, 1978.
- Sommerfeldt, Martin, *Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt*, Frankfurt am Main, 1952.
- Stahlberg, Alexander, *Bounden Duty*, London, 1990.
- Steidle, Luitpold, *Entscheidung an der Wolga*, Berlin, 1970.
- Strassner, Peter, *Verräter: Das Nationalkomitee Freies Deutschland*, Munich, 1963.
- Stratowa, Wulf, *Kein Friede in Stalingrad: Feldpostbriefe 1941/1942*, Vienna, 1995.
- Streit, Christian, *Keine Kameraden: Die Wehrmacht und die sowjetischen Kriegsgefangenen*, Stuttgart, 1991.
- Шиндель, Александр Данилович (ed.), *По обе стороны фронта*, Москва, 1995.
- Toepke, Gunter, *Stalingrad, Wie es wirklich war*, Stade, 1949.
- Tuyll, H. Van, *Feeding the Bear: American Aid to the Soviet Union 1941-1945*, New York, 1989.

Überberschär, Gerd, and Wette, Wolfram (eds.), *„Unternehmen Barbarossa“, der deutsche Überfall auf die Sowjetunion 1941*, Frankfurt am Main, 1993.

USSR, *Stalingrad, an Eye Witness Account*, London, 1943.

Vasilevsky, A. M., *A Lifelong Cause*, Moscow, 1978.

Van Creveld, Martin, *Hitler's Strategy, the Balkan Clue*, Cambridge, 1973.

--- *Fighting Power: German and US Army Performance 1939–1945*, London, 1983.

Vogel, Detlef, and Wette, Wolfram, *Andere Helme – Andere Menschen?*, Essen, 1995.

Volkogonov, Dimitri, *Stalin: Triumph and Tragedy*, London, 1991.

Voronov, N. N., „Operation „Ring““, *Военно-исторический журналъ*, 5&6, 1962.

Voss, Paul-Hans, *Freigegeben, Tagebuch Aufzeichnungen eines Funkers*, Rossdorf, 1982.

Waasen, Heinrich Maria, *Was geschah in Stalingrad?*, Zell am See, Salzburg, 1950.

Warlimont, Walter, *Im Hauptquartier der deutschen Wehrmacht 1939–1945*, Frankfurt am Main, 1962.

Wegner, Bernd, „German perceptions of Soviet military and economic strength in preparation for Operation Blau“, in C. Andrew and J. Noakes, *Intelligence and International Relations 1900 – 1945*, Exeter, Devon (UK), 1987.

--- „Der Krieg Gegen die Sowjetunion 1942/3“, in Militärgeschichtliches Forschungsamt, *Das deutsche Reich und der Zweite Weltkrieg*, vol. VI, Stuttgart, 1990.

Weinert, Erich, *Stalingrad Diary*, London, 1944.

Werth, Alexander, *The Year of Stalingrad*, London, 1946.

--- *Russia at War 1941–1945*, London, 1964

- Werthen, Wolfgang, *Geschichte der 16. Panzerdivision*, Bad Nauheim, 1958.
- Wette, Wolfram, and Ueberschar, Gerd (eds.), *Mythos und Wirklichkeit einer Schlacht*, Frankfurt am Main, 1993.
- Wettlin, Margaret, *Russian Road*, London, 1945.
- Wich, Rudolph, *Baden-Württembergische Divisionen im 2. Weltkrieg*, Karlsruhe, 1957.
- Wieder, Joachim, *Die Tragödie von Stalingrad, Erinnerungen eines Überlebenden*, Deggendorf, 1955.
- *Stalingrad und die Verantwortung des Soldaten*, Munich, 1962.
- Yeremenko, A. I, *Tage der Entscheidung. Als Frontoberbefehlshaber in der Schlacht an der Wolga*, Berlin, 1964
- Zank, Horst, *Stalingrad, Kessel und Gefangenschaft*, Herford, 1993.
- Zayas, Alfred M. de, *The Wehrmacht War Crimes Bureau, 1939–1945*, Lincoln, Neb, 1989.
- Zhilin, Lt-Gen. P. A, *They Sealed Their Own Doom*, Moscow, 1970.
- Zhukov, Georgi K, *Marshal Zhukov's Greatest Battles*, New York, 1969.
- *Каким мы его помним*, Москва, 1988.

ČASOPISI, NOVINE I VETERANSKA IZDANJA

- Bund ehemaliger Stalingradkämpfer, Weihnachts Rundbrief*
Bundestreffen der Stalingradkämpfer
Deutsches Soldatenjahrbuch
Исторический Архив
Kameradschaft Stalingrad: Mitteilungsblatt für die ehemaligen Stalingradkämpfer und den Österreichischen Stalingradbund
Ополченцы в боях за родину. Боевой путь дивизии народного ополчения киевского района г. Москвы, Москва, 1981.
Stalingradbund Österreich
Сталинское знамя

Военно-исторический журналъ
 Volkischer Beobachter

KNJIŽEVNI RADOVI

- Anon, *Last Letters from Stalingrad*, London, 1956*
- Bondarev, Yuri, *Heisser Schnee*, Berlin, 1972.
- Bredel, Willi, *Der Sonderführer*, Berlin, 1970.
- Grossman, Vasily, *The People Immortal*, London, 1943.
 --- *Stalingrad, Moscow*, 1946.
 --- *Life and Fate*, London, 1985.
- Konsalik, Heinz, *Der Arzt von Stalingrad*, Munich, 1956.
- Lazarev, L. (ed.), *Let the Living Remember*, Moscow, 1976-
- Nekrassov, Viktor Platonovich, *Front Line Stalingrad*, London, 1962.
- Neruda, Pablo, ‚Canto a Stalingrado‘ and ‚Nuevo Canto de Amor a Stalingrado‘, in *Tercera Residencia 1935–1945*, Barcelona, 1977.
- Plievier, Theodor, *Stalingrad*, Berlin, 1946.
- Simonov, Konstantin M, *Days and Nights*, New York, 1945.

*Ova zbirka uvrštena je u književnost zato što je autentičnost pisama veoma sumnjiva.